

Lokala säkerhetsnämnden

Kallelse

Nämnd	Lokala säkerhetsnämnden
Datum och tid	Torsdag 21 mars 2024, kl. 13:00
Plats	SR Sunnanö, kommunkontoret i Östhammar
Sekreterare	Kersti Ingemarsson
Ordförande	Lennart Owenius (M)

Ärendelista

1.	Val av justerare	2
2.	Fastställande av ärendelista	2
3.	Information från Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA)	2
4.	Information från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)	2
5.	Information från Länsstyrelsen (LST)	2
6.	Information från Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	2
7.	Information från Uppsala brandförsvaret (Tierp, Uppsala, Östhammar)	2
8.	Information från Slutförvarsenheten	2
9.	Information från förvaltningen	2
10.	Anmälningssärenden	2

Lokala säkerhetsnämnden

- 1. Val av justerare**
- 2. Fastställande av ärendelista**
- 3. Information från Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA)**
- 4. Information från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)**
- 5. Information från Länsstyrelsen (LST)**
- 6. Information från Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)**
- 7. Information från Uppsala brandförsvär (Tierp, Uppsala, Östhammar)**
- 8. Information från Slutförvarsenheten**
- 9. Information från förvaltningen**

Arbetsordning för lokala säkerhetsnämnden vid de kärntekniska anläggningarna i Forsmark behöver redigeras, bl.a. med anledningen av ny Politikerportal inom Östhammars kommun och utökad representation i nämnden.

I avvaktan på Statskontorets resultat av pågående översyn av nämndmyndigheter kommer revideringen av arbetsordningen skjutas fram.
- 10. Anmälningsärenden**

Lokala säkerhetsnämnden

- Statskontorets översyn av nämndmyndigheters uppgifter och organisering
- Ordförandebeslut 2024-02-05, svar till statskontoret (**handling A**)
- KSO:s synpunkter, svar till statskontoret (**handling B**)
- Protokollsutdrag KF 2024-01-13, § 11, 13 - Entledigande av ledamot samt val av ledamot (KD)
- Svar 2024-01-22 ang. begäran av allmän handling
- Svar 2024-03-04 till MSB ang. kontaktuppgifter till CERT-SE
- Protokollsutdrag KF 2024-02-13, § 24 – LSN:s verksamhetsplan 2024

Staben
Kersti Ingemarsson
Nämndsekreterare

Ordförandebeslut

Beslut

Frågorna om myndighetens verksamhet besvaras i enlighet med bifogad handling. (Bilaga).

Östhammar 2024-02-05

Lennart Owenius (M)

Ordförande i Lokala säkerhetsnämnden

Ärendebeskrivning

Statskontoret har ställt ett par frågor till Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Forsmark som till största delen handlar om myndighetens verksamhet och inre liv. Svar ska skickas in till Statskontoret senast 5 februari 2024.

Beslutet skickas till

Statskontoret

Lokala säkerhetsnämnden för anmälan av delegationsbeslut

2024-01-12

Frågor till Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Forsmark

Frågorna handlar till största delen om myndighetens verksamhet och inre liv.

Vi har även ett par frågor som handlar om myndighetens kostnader och budget. Denna information har vi delvis kunnat härleda från offentligt tryck, verksamhetsberättelser etcetera, och finns sammanställd i tabell 1 nedan. För att vi ska ha så korrekta uppgifter som möjligt behöver vi hjälp med att i tabell 1 komplettera vissa uppgifter, där vi inte funnit uppgifter, eller att verifiera de uppgifter vi funnit.

Spara ner filen med era svar och skicka den åter till oss **senast 5 februari**.

Myndighetens verksamhet

1. Hur ofta sammanträder nämnden vanligtvis under ett år? Skulle ni behöva sammanträda fler gånger än så? **Nämnden sammanträder 5 gånger per år, men ordförande får kalla till extra sammanträden, om så behövs. Utöver detta genomförs sammankomster i utbildningssyfte tillsammans med Kärnkraftskommunernas samarbetsorgan (KSO)**
2. Händer det att ärenden behöver avgöras mellan sammanträden? Krävs snabbare beslut än vad som är möjligt idag? **Det kan hända och i så fall blir det ett ordförandebeslut enligt gällande arbetsordning som anmäls till nämnden**
3. Hur stor andel av myndighetens beslut fattas av nämnden som kollektiv? Hur står del av besluten är delegerade? **Ange en uppskattning i hela procenttal. Exempelvis 70/30 procent. 100 %.**
4. Vad är myndighetens huvudsakliga prestation? **Med prestation avses det som lämnar myndigheten exempelvis: beslut, information och rådgivning, tillsyn, fördelning av medel. Ange hur prestationen har utvecklats perioden 2020–2022 (exempelvis antal beslut). Vi deltar i kommunens arbete med kärnkraft- och slutförvarsfrågor. Vi har också möten med Forsmarks kraftgrupp AB, Svensk Kärnbränslehantering AB, Strålsäkerhetsmyndigheten, Länsstyrelsen, Slutförvarsorganisationen och Räddningstjänsten. Genomför öppna möten för allmänheten.**
5. Har myndighetens arbete förändrats på något väsentligt sätt de senaste 5–10 åren? **Exempelvis till följd av nya uppgifter. Regeringen har beslutat om färre politiker till nämnden. Vi har infört mer digitaliserat arbete och nya digitala system.**

2024-01-22

6. Finns det någon övrig information om myndigheten och myndighetens verksamhet som kan vara bra för oss att känna till? **Det finns information om Lokala säkerhetsnämnden på kommunens hemsida med koppling till (KSO). Dessutom har vi upprättat en lokal informationsfolder om vårt uppdrag, se www.osthammar.se/lsn**
7. Har ni någon överenskommelse med värdmyndigheten som reglerar upplåtelsen av lokaler och fördelningen av uppgifter? Får ni de resurser ni behöver? (*Behöver endas besvaras av nämndmyndigheter med värdmyndighet*). **Ja**
8. Vad kostade nämndens verksamhet 2020, 2021 och 2022? *Med totala kostnader avses kostnader för personal, drift, lokaler m.m (allt som belastar myndigheten). Ange den totala kostnaden i tusentals kronor (tkr) för respektive år.* **Se tabell nedan**
9. Vilken budget finns för verksamheten 2024? *Med budget avses anslag (kan anges i ett regleringsbrev till myndigheten) eller uppskattad budget för verksamheten hos exempelvis värdmyndighet. Ange i tusentals kronor (tkr).* **Se tabell nedan**

Se tabellen nedan och komplettera med de uppgifter vi saknar. Om någon övrig uppgift inte stämmer korrigera gärna.

Tabell 1

Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Forsmark	
År för myndighetens inrättande	1981
Antal årsarbetskrafter 2022	0,2
Budget 2024	400
Totala kostnader 2022 (i tkr)	445
Totala kostnader 2021 (i tkr)	418
Totala kostnader 2020 (i tkr)	388
Värdmyndighet	Östhammars kommun

Statskontoret

Synpunkter från Kärnkraftkommunernas Samarbetsorgan (KSO) m.a.a. Statskontorets översyn av nämndmyndigheter bl.a. de lokala säkerhetsnämnderna

Inledning

Statskontoret har möjliggjort för Kärnkraftkommunernas Samarbetsorgan (KSO) att senast den 29 februari 2024 inkomma med synpunkter med anledning av regeringsuppdraget till myndigheten om en översyn av de 45 nämndmyndigheterna under regeringen däribland de lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverken i Oskarshamn/Oskarshamns kommun, Ringhals/Varbergs kommun och Forsmark/Östhammars kommun. De lokala säkerhetsnämnderna (LSN) har erhållit enkätfrågor att besvara från myndigheten senast 2024-02-05.

Utöver nedanstående synpunkter till Statskontoret relateras i vissa delar även till den översyn av de lokala säkerhetsnämnderna som Strålsäkerhetsmyndigheten genomförde på regeringens uppdrag så sent som 2021/22 och som därefter resulterade i ett regeringsbeslut 2022-12-08 med ikraftträdande 2023-01-10.

KSO har sedan 1977 verkat som ett nätverk för de fem kommunerna med kärntekniska anläggningar. Medlemmar har sedan grundandet varit: Kävlinge kommun, Nyköpings kommun, Oskarshamns kommun, Varbergs kommun och Östhammars kommun. I dessa kommuner har det sedan 1981 även funnits en statlig myndighet på lokal nivå, nämligen den lokala säkerhetsnämnden vid den kärntekniska anläggningen. Sedan den 10 januari 2023 har säkerhetsnämnderna i Kävlinge (Barsebäcksverket) och Nyköping (Studsvik) lagts ned. Kävlinge kommun har valt att lämna KSO per 2023-12-31.

Statskontorets regeringsuppdrag

Statskontoret har fått i uppdrag att analysera uppgifterna för och organiseringen av de myndigheter under regeringen som leds av en nämnd. Uppdraget ska redovisas till finansdepartementet senast den 13 juni 2024.

KSO:s synpunkter på vissa delar i regeringsuppdraget

Allmänna synpunkter

Inledningsvis lämnar kärnkraftskommunerna några allmänna synpunkter som känns centrala i samband med översynen av de lokala säkerhetsnämnderna.

De lokala säkerhetsnämndernas primära uppgift är *insyn i och möjlighet att neutralt informera kommunens medborgare i kärntekniska frågor och frågor som rör planeringen av beredskapen mot olyckor, särskilt kärnkraftsolyckor*. När det gäller behovet av lokal förankring och förtroendeskapande information så är det svenska exemplet med *neutral kärnteknisk information till allmänheten genom de lokala säkerhetsnämnderna av stor vikt och unikt i en internationell jämförelse*. Det handlar då mer om behovet av lokal förankring och förtroendeskapande information och då är det svenska exemplet med information genom de lokala säkerhetsnämnderna av stor vikt. Transparens och öppenhet är inte självklart i alla länder.

KSO anser att det är angeläget att värna om dessa lokala säkerhetsnämnder, som har fungerat i många år. Det var därför särskilt positivt att Strålsäkerhetsmyndigheten vid översynen 2021/22 föreslog regeringen att nämnderna skulle bibehållas och att myndigheten också betonade *den lokala förankringen för att nämnderna ska kunna utföra uppdraget på ett bra sätt*. För att ytterligare understryka detta förhållande föreslog SSM också att benämningen skulle ändras till *lokala insynsnämnder*, vilket enligt KSO:s mening också speglar nämndernas uppdrag på ett bättre sätt än tidigare.

I sammanhanget vill KSO också understryka att nuvarande ordning med *ett väl fungerande samspel mellan myndigheter, kommuner och industri utgör en trygghetsfaktor* i sammanhanget. Nämndernas sammansättning där *ett kollektiv tar besluten är därför viktig och får inte negativt påverka möjligheterna till fortsatt förtroendefull dialog mellan företagsledningarna/anläggningsägarna och kommunledningarna*.

Samtidigt är det angeläget att påminna om att redan 1981 när de lokala säkerhetsnämndernas instiftades var syftet bland annat att *garantera att de kärntekniska anläggningsägarna förpliktigades (Kärntekniklagen) och därigenom skulle förstå vikten av att informera/kommunicera med allmänhetens företrädare nämndernas ledamöter/de förtroendevalda* så fort något kärntekniskt eller strålsäkerhetsmässigt inträffar vid anläggningen.

KSO vill också peka på *vikten av tillsynsmyndigheten/expertorganet SSM:s engagemang och närvaro vid de lokala säkerhetsnämndernas möten*. Därigenom säkerställs att ett oberoende expertorgan på ett sakligt sätt kan värdera och komplettera tillståndshavarens information till nämnden. Även länsstyrelsernas engagemang och deltagande i nämndernas möten är viktigt mot bakgrund av länsstyrelsernas samordnande beredskapsansvar.

I kommuner med kärntekniska anläggningar förväntar väljarna sig att de förtroendevalda är väl insatta i verksamheten. Det är också dessa förtroendevalda som ska ta ställning och har ansvaret för beslut i olika frågor. Frågan om insyn och möjlighet att informera lokalt är därför av stor vikt. Den folkliga förankringen kring kärntekniska anläggningar är av stor betydelse, och en viktig del i den förankringen är att nämnden ledamöter är kommunalt förtroendevalda.

Kärnkraftskommunerna vill understryka att *ett väl fungerande samspel mellan myndigheter, kommuner och industri utgör en trygghetsfaktor i sammanhanget*. Möjligheterna till fortsatt förtroendefull dialog mellan företagsledningarna/anläggningsägarna och kommunledningarna måste därför garanteras, men KSO menar att dialogen nu har försvårats i kommuner utan lokal säkerhetsnämnd. Att *nämndernas verksamhet finansieras med statliga anslag garanterar också säkerhetsnämndernas oberoende som statliga myndigheter*. KSO:s uppfattning är också att de kärntekniska anläggningsägarna har förpliktigats, och därigenom förstått, vikten av att informera/kommunicera med allmänhetens företrädare så fort något kärntekniskt eller strålsäkerhetsmässigt inträffar vid anläggningen även om det ur en rent professionell industriell bedömning inte är en allvarlig händelse.

KSO vill i detta sammanhang också peka på regeringens planer för utbyggnad av kärnkraft och behov som då uppstår av att testa nästa generations kärnteknologi såsom exempelvis Små Modulära Reaktorer (SMR). Dessa anläggningar måste utvecklas på en fysisk plats någonstans i landet där det finns lokal acceptans, förståelse och förtroendeskapande insynskanaler för och i den kärntekniska verksamheten.

KSO har i samband med ovanstående förändring kring ny kärnkraft betonat samhällsnyttan *med lokalt förankrade säkerhetsnämnder där allmänhetens ombud, de förtroendevalda beslutsfattarna, kan föra en dialog med de egna kommuninvånarna*. Med dessa *statliga men lokalt förankrade myndigheter kan insyn och möjlighet till deltagande för de som berörs och har kontakt med invånarna kring en kärnteknisk anläggning, garanteras*. KSO konstaterar vidare att Strålsäkerhetsmyndigheten i sin rapport till regeringen den 1 mars 2023 ”Flera lagändringar och åtgärder föreslås för befintlig och framtida kärnkraft i Sverige” bland annat framhåller: ”Vi har också identifierat en skillnad i hur olika energislag behandlas i miljöbalken när det gäller exempelvis möjlig lokalisering och den kommunala vetorätten. Det är viktigt att ha med sig att Strålsäkerhetsmyndigheten inte tar ställning till olika energislag. Vi har dock sett att förutsättningarna för olika typer av nybyggnationer kan skilja sig åt. *Vi förordar starkt att det finns en lokal förankring av besluten kring de här frågorna*”.

KSO vill därför betona vikten av att involvera invånare och andra intressenter på platsen i processen kring platsval, byggnation och drift samt avveckling och rivning. Detta har kunnat genomföras i god dialog med industrin genom de lokala säkerhetsnämnderna i samtliga kärntekniska kommuner. Med nya och existerande platser för ny kärnkraft i Sverige behövs än mer de lokala säkerhetsnämnderna för att säkerställa värdkommunens insyn i strålsäkerhetsarbetet m.m. vid den kärntekniska anläggningen.

KSO:s synpunkter i övrigt

Nedan anges Kärnkraftkommunernas övriga gemensamma synpunkter i anslutning till Statskontorets uppdrag (*kursiv text*) i vissa delar. I övrigt hänvisas till enkätsvaren från de tre lokala säkerhetsnämnderna. Noteras att KSO i detta skede av översynen inte har någon möjlighet att bemöta vad som kommer att lyftas fram efter Statskontorets analys och slutsatser, men det är ändå angeläget att få framföra gemensamma synpunkter i detta skede och förhoppningsvis finns även en möjlighet att lämna ett formellt yttrande om/när Statskontorets förslag remitteras av finansdepartementet innan ett regeringsbeslut.

1. *Översiktligt kartlägga vad nämndmyndigheterna har för uppgifter och hur de är organiserade, vilka nämndmyndigheter som har värdmyndigheter eller på annat sätt har administrativt stöd från andra myndigheter och vilka dessa värdmyndigheter/andra myndigheter är.*

De lokala säkerhetsnämnderna har möten med anläggningsägarna/industrin vid fyra-fem möten per år och när nämndens ordförande anser det påkallat. Nämnderna följer kärnkraftverkens/industrins och myndigheternas arbete med kärnsäkerhetsfrågor och strålsäkerhetsfrågor inom kärnenergiområdet och arbetet med beredningsplaneringen för kärntekniska olyckor.

Samtidigt är det viktigt att understryka att den lokala säkerhetsnämnden inte är ett expertorgan utan ett insynsorgan för neutral information. Expertorganen är i första hand tillsynsmyndigheten och andra myndigheter samt länsstyrelserna.

KSO vill åter understryka att säkerhetsnämndernas primära uppdrag är att på det lokala planet utöva insyn i den kärntekniska verksamheten. Det arbetet leder till en ökad transparens hos industrin, vilket i sin tur gör att allmänhetens tillit till verksamheten blir högre. Det demokratiska värdet av säkerhetsnämndernas uppdrag har vid en internationell jämförelse genom åren visat sig vara mycket stort.

Vid nämndernas sammanträden tas besluten uteslutande som ett kollektiv med närvarande ledamöter. Undantag är ordförandebeslut när så är påkallat. Vid nämndernas sammanträden deltar även Strålsäkerhetsmyndigheten, länsstyrelserna och Svensk Kärnbränslehantering AB samt även räddningstjänsten till viss del. För Östhammars del även den kommunala slutförvarsorganisationen. Nämnden har även tidvis öppna möten för allmänheten.

Genom KSO har även ett normalförslag till arbetsordning för säkerhetsnämnderna tagits fram. Arbetsordningen förtydligar nämndernas ansvarsområde, allmänna åligganden och uppgifter m.m. Den reglerar också nämndernas sammansättning och ledamöternas tjänstgöring, ärendenas handläggning, protokollföring, verksamhetsplan och budget samt revision.

Information om de lokala säkerhetsnämnden finns på kommunernas hemsidor. Dessutom har de lokala säkerhetsnämnderna i samverkan genom KSO tagit fram en lokal informationsfolder om säkerhetsnämndernas uppdrag. Genom att nämnden har insyn i det kärntekniska säkerhets- och strålsäkerhetsarbetet utgör nämnderna en förbindelselänk mellan allmänhet, anläggningen och myndigheter. Nämnden är en neutral källa för information och kan svara för information till allmänheten på ett enkelt och begripligt sätt.

De tre säkerhetsnämnderna erhåller personellt, ekonomiadministrativt och administrativt stöd av en värdmyndighet och i detta fall respektive kommun. Verksamhetens omfattning kan inte motivera en lösning där en annan värdmyndighet tillhandahåller dessa tjänster. KSO anser att det inte är försvarbart och får anses ineffektivt att myndigheten/säkerhetsnämnden själv skulle hyra lokaler och anställa personal för administrativa uppgifter. Som framgår av säkerhetsnämndernas enkätsvar till Statskontoret så har kommunerna i alla år svarat för dessa tjänster och det finns i flera fall även avtal/överenskommelser om hur detta ska regleras. Viktigt för säkerhetsnämndernas trovärdighet och oberoende är samtidigt att de utgör självständiga myndigheter, som i likhet med andra myndigheter lyder direkt under regeringen.

2. Beskriva hur nämndmyndigheternas uppgifter och organisation regleras; i detta ingår bl.a. att sammanställa vilka nämndmyndigheter som styrs av en förordning med instruktion, har regleringsbrev och upprättar en årsredovisning samt hur övriga nämndmyndigheter löpande styrs och följs upp

KSO konstaterar att de lokala säkerhetsnämndernas verksamhet och uppgifterna regleras i Kärntekniklagen, (19-21 paragraferna om offentlig insyn) och särskild förordning (SFS 2007:1054) med instruktioner för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar.

Kärnkraftskommunerna vill i samband med denna översyn ta upp frågan om antal ledamöter i säkerhetsnämnderna efter drygt ett års verksamhet och gjorda erfarenheter. Efter den senaste översynen av SSM minskades antalet ledamöter i nämnderna från tidigare maximalt 13 ledamöter till nio ledamöter, varav tre ledamöter från grannkommuner belägna inom beredskapszonen. De tidigare ersättarna togs också bort.

KSO anser, som tidigare, att nio ledamöter inte ligger i linje med intentionen att bredda nämndernas upptagningsområde och rekryteringsunderlag med bland annat representanter från grannkommuner inom de utökade beredskapszonerna. När det gäller antalet ledamöter bör också beaktas att de geografiska förhållandena skiljer sig mellan de olika nämnderna. Antalet ledamöter i nämnderna bör kunna vara olika till antalet utifrån dessa förhållanden. Förslagsvis bör därför antalet ledamöter anges till lägst nio och högst 11.

Erfarenheterna av ovannämnda förändring visar också att grannkommunerna i flera fall har haft begränsad närvaro vid nämndernas sammanträden. Därför förordas en förändring i denna del såtillvida att det vid högst elva ledamöter bör vara en fördelning som innebär att nämnderna bör bestå av nio ledamöter från den kommun där anläggningen är belägen och högst två från andra kommuner i den yttre beredskapszonen.

3. Översiktligt kartlägga omfattningen av respektive nämndmyndighets verksamhet i form av bl.a. budget, antal anställda och årsarbetskrafter

KSO konstaterar att sådant som verksamhetens omfattning, antal ärenden, budgetomslutning och antal anställda/årsarbeten med mera inte kan vara styrande för att eventuellt inte kunna bibehålla denna statliga insynsmyndighet på lokal nivå med statligt anslag som garanterar nämndmyndighetens oberoende med ett kollektiv av lokalt förtroendevalda som beslutande.

4. Analysera om skälen för att bedriva verksamheten i form av en nämndmyndighet fortfarande föreligger

KSO vill åter lyfta den tydliga lokala kopplingen i dessa kommuner med kärnteknisk verksamhet där insyn i den kärntekniska verksamheten och kärnenergiberedskapen samt information till allmänheten är huvuduppgiften. Säkerhetsnämnder med uttalat kollektivt beslutsfattande.

5. Utifrån analysen, och vid behov, föreslå vilka nämndmyndigheter eller delar av nämndmyndigheters verksamhet som regeringen bör överväga att avveckla, samt till vilken eller vilka myndigheter eller andra aktörer som eventuellt kvarvarande uppgifter bör överföras.

Som framgår tydligt av ovan framförda synpunkter kan KSO inte se någon anledning till att hela eller delar av de lokala säkerhetsnämndernas verksamhet som nämndmyndigheter eventuellt skulle avvecklas. Ett lokalt organ/myndighet för insyn i den kärntekniska verksamheten i berörda kommuner där informationsuppdraget till allmänheten/kommuninvånarna är centralt. Detta blir än mer påtagligt i och med processen kring ny kärnkraft i Sverige som kommer att påverka berörda kommuner och även nya platser/kommuner. Detta gäller även den mångåriga stegvisa processen kring slutförvar av använt kärnbränsle och behovet av ett nytt kärnavfallsprogram med anledning av nya typer av reaktorer (SMR) och därmed en ny typ av kärnavfall.

6. Utifrån analysen, och vid behov, föreslå vilka nämndmyndigheter eller delar av nämndmyndigheters verksamhet som regeringen bör överväga att inordna i andra myndigheter.

När det gäller denna fråga ser KSO inte att någon av de centrala eller regionala myndigheterna/expertorganen har resurser eller kan anses ha kommunal kompetens för att de skulle vara lämpligt att eventuellt överföra säkerhetsnämndernas insyns- och informationsuppdrag till dessa myndigheter. Det går inte att underskatta vikten av närhet till den kärntekniska verksamheten i kommunen och företagsledningarna vid dessa anläggningar där särskilt samverkan och förtroendefull dialog med de kommunalt förtroendevalda är central i ett demokratiskt system och inte minst för att bibehålla allmänheten/kommuninvånarnas förtroende för verksamheten.

7. Bedöma om den verksamhet som även fortsättningsvis bör hanteras i egna myndigheter har lämplig ledningsform och i förekommande fall lämplig värmyndighet.

KSO har i detta sammanhang på flera sätt försökt beskriva vikten av de lokala säkerhetsnämndernas lokala förankring och att dessa nämndmyndigheter lyder under regeringen och därmed också har möjlighet att kräva upplysningar från företagsledningarna vid dessa kärntekniska anläggningar.

Kärnkraftskommunerna anser dessutom att ledningsformen också måste anses som kostnadseffektiv inom ramen för dessa nämnders statliga anslag. Någon annan värmyndighet än respektive kommun kan därför inte heller anses motiverad. Ur ett lokalt perspektiv kan inte heller någon alternativ värmyndighet anses lämpligt då dessa statliga myndigheter saknar såväl lokal närvaro som kommunal kompetens och inte minst möjligheten att föra en utvecklad nära och förtroendefull dialog med både anläggningsägare/tillståndshavare och inte minst de egna kommuninvånarna på samma sätt som kommunerna. Nuvarande ordning med en god utvecklad dialog och samverkan mellan kommunerna och myndigheterna är därför att förorda även i fortsättningen.

Strålsäkerhetsmyndighetens översyn av de lokala säkerhetsnämnderna 2021/22 vilket ledde till ett regeringens beslut 2022-12-08 – KSO:s synpunkter i.s.m. översynen och remissförfarandet

Enligt SSM:s regleringsbrev för budgetåret 2022 skulle myndigheten se över syftet och uppdraget för de lokala säkerhetsnämnderna samt föreslå författningsändringar som behövdes, i förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar. Regeringen beslutade sedermera den 8/12 2022 (SFS 2022:1745) om ändringar i berörd förordning fr.o.m. den 10 januari 2023, som innebar att de lokala säkerhetsnämnderna med kärnkraftverk i operativ drift skulle fortsätta sin verksamhet och att säkerhetsnämnderna vid Barsebäcksverket och Studsvik skulle avvecklas. Således en osedvanligt kort tid från regeringsbeslutet till genomförandet, vilket påverkade Kävlinge kommun och Nyköpings kommun. Förändringen ledde också till oklarheter och berättigade frågeställningar hos dessa kommuner om hur informationen fortsättningsvis ska hanteras mellan kommunen och anläggningsägarna/företagsledningarna på de kärntekniska anläggningarna i kommunerna.

Kärnkraftkommunerna välkomnade översynen på grund av omvärldsförändringar rent allmänt sedan de lokala säkerhetsnämnderna inrättades i början av 1980-talet. Särskilt positivt ansågs vara att de lokala säkerhetsnämnderna föreslogs bibehållas och att *den lokala förankringen betonas för att nämnderna ska utföra uppdraget på ett bra sätt*, samt att ändra benämningen till insynsnämnder vilket speglar nämndernas uppdrag på ett bättre sätt än tidigare.

I sitt förslag till regeringen slog myndigheten bland annat fast att *insyn i och möjlighet att informera kommunens medborgare om frågor som rör planeringen av beredskapen mot olyckor, särskilt kärnkraftsolyckor, bör vara nämndens primära uppgift och därmed styrande för inrättandet av en lokal säkerhetsnämnd*. Mot denna bakgrund är indelningen i beredskapskategorier och kraven på beredskapszoner en lämplig grund för att inrätta, upprätthålla eller avsluta lokala säkerhetsnämnder. SSM ansåg vidare att det befintliga upplägget med att *representationen i nämnderna utgörs av lokalt förtroendevalda även bör gälla framöver*.

Ted Lindquist
2024-02-29

Myndigheten pekade också på vikten av SSM:s engagemang vid de lokala säkerhetsnämndernas möten och genom tillsynsmyndighetens deltagande på nämndernas möten säkerställs att en oberoende part med insyn i verksamheten på ett sakligt sätt kan värdera och komplettera tillståndshavarens information till nämnden. Även länsstyrelsernas engagemang och deltagande i nämndernas möten ansågs fortsatt viktigt att upprätthålla mot bakgrund av länsstyrelsernas samordnande beredskapsansvar.

Nämndernas benämning togs också upp av myndigheten, som ansåg att den nuvarande benämningen, lokal säkerhetsnämnd, var missledande och att lokal insynsnämnd ansågs vara en mer rättvisande benämning. Något som för övrigt Kärnkraftskommunerna framförde redan 2010/11 till den dåvarande Strålsäkerhetsutredningen, som gjorde en översyn av både Kärntekniklagen och Miljöbalken.

SSM föreslog också att antalet ledamöter bör vara maximalt nio och att ersättare inte utses. KSO har i punkt 2 ovan framfört synpunkter och förslag gällande antalet ledamöter i nämnderna utifrån gjorda erfarenheter under det första verksamhetsåret sedan förändringen trädde i kraft. Vidare föreslog SSM att det införs en annan ordning vad det gäller rekvisering och uppföljning av nämndernas anslag samt att de balanserade belopp som finns upparbetade vid nämnderna återbetalas.

FÖR KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA

Ted Lindquist
KSO- samordnare

e.u.